

वा० रा०

॥ ४७ ॥

विकर्तारः विघ्नकर्तारः ॥ तेषां विनाशनेपिशक्तः किंपुनर्मयज्ञरक्षणे मारीचसुबाहुसेनाभिप्रायेण तेषामिति बहुवचनं ॥ राज्ञोदानप्ररोचनायाह ॥ श्रेयश्चेति ॥ बहुरूपं अस्त्रं दानविवाहादिरूपं ॥ किंच मुखपांडुत्वादिनिवर्तकं बहुरूपं विपुलतरं परमार्थरूपं च श्रेय आत्मस्वरूपं प्रदास्यामि वसिष्ठद्वारादापयिष्यामि बोधयिष्यामीत्यर्थः ॥ रामस्य शुद्धमुक्तस्वभावत्वेपि लोकानां तत्त्वबोधनमेव रामबोधनस्य फलं ॥ सनत्कुमारशापवशात्तिरोहितस्य ज्ञानस्य प्रादुर्भूतिश्च फलमिति बोध्यं ॥ तदुक्तमादित्यपुराणे ॥ विज्ञानमेतदखिलं विश्वाकारमबुद्धयः ॥ पश्यंति ज्ञानिनस्त्वेकमात्मरूपमिदं जगत् ॥ दुर्विज्ञेयं वसिष्ठेन रामाय कथितं पुरेति स्कंदं प्रति शिवोक्तेः ॥ योगवासिष्ठे स्फुटतरमेतत् ॥ त्रयाणामित्यादि ॥ मुख्यश्रेयश्च विष्णुपुराणे द्वितीयांशे ॥ तन्मसंप्रणताय त्वं यच्छ्रेयः परमं द्विज ॥ तद्वदखिलं विज्ञानं जलवीच्युदधिर्भवानिति राजप्रश्ने पुत्रस्वर्गादीनामापेक्षिकश्रेयः

राक्षसाये विकर्तारस्तेषामपि विनाशने ॥ श्रेयश्चास्मै प्रदास्यामि बहुरूपं न संशयः ॥ १० ॥ त्रयाणामपि लोकानां येन ख्यातिं गमिष्यति ॥ न च तौ राममासाद्य शक्तौ स्यातुं कथंचन ॥ ११ ॥ न च तौ राघवादन्यो हंतुमुत्सहते पुमान् ॥ वीर्योत्सिक्तौ हितौ पापौ कालपाशवशंगतौ ॥ १२ ॥

स्त्वेपि न परमार्थरूपं श्रेयस्त्वमित्युक्त्वा एको व्यापी समः शुद्धो निर्गुणः प्रकृतेः परः ॥ जन्मवदध्यादिरहित आत्मा सर्वगतोऽव्ययः ॥ परं ज्ञानमयो सद्भिर्नामजात्यादिभिर्विभुः ॥ न योगवान्न युक्तो भून्नैव पार्थिव योक्ष्यते ॥ तस्यात्मपरदेहेषु सतोप्येकमयं हि यत् ॥ विज्ञानं परमार्थो साविति जडभरतोक्त्यात्मस्वरूपमेव परमार्थश्रेयस्त्वेन दर्शितं तथात्रैव ॥ आत्मा ध्येयः सदा भूषणयोगयुक्तैस्तथापरं ॥ श्रेयस्तस्यैव संयोगः श्रेयो यः परमात्मनेति उक्तं प्रघटकांतरे ॥ तथा जीवपरमात्मनोर्यः संयोगः उपाधिनिर्गमरूपः स परं श्रेय इति तदर्थः ॥ विभेदजनकेऽज्ञानेनाशमात्यंतिकं गते ॥ आत्मनो ब्रह्मणो भेदमसंतकः करिष्यतीति प्रघटकांतरोक्तेः परमात्मात्मनोर्योगः परमार्थ इतीर्यते इति तेनैवोक्तत्वाच्चेत्यलं ॥ १० ॥ त्रयाणां त्रिवित्यर्थः ॥ येन मदत्तास्त्रादिना ॥ आसाद्य युद्धे इति शेषः ॥ ११ ॥ न चेति ॥ तत्र हेतुमाह ॥ वीर्येत्यादि ॥ रामस्तर्हि कथं हन्यादित्यत्राह कालेति ॥ १२ ॥

वा० का०

॥ ४७ ॥